

"Amnesty mener, at overholdelse af menneskerettighederne er en del af løsningen. Tortur skal bekæmpes, men med respekt for menneskerettigheder og de internationale konventioner, der regulerer behandlingen af eksempelvis krigsfanger. Som den republikanske senator og tidligere krigsfange John McCain har udtrykt det: Det handler ikke kun om, hvem de er, men om, hvem vi er."

LARS NORMANN JØRGENSEN, GENERALSEKRETÆR I DEN DANSKE AFDELING AF AMNESTY INTERNATIONAL, OM 10 ÅR MED GUANTANAMO-LEJREN, I MORGENAVISEN JYLLANDS-POSTEN

Kronik&Debat

Denne side er redigeret af Leif Kiil Sørensen

Tid til selvransagelse. Gælder religionsfriheden ikke også for islamister?

AF MARIE SVENDSEN OG MATHIAS MOSEKÆR KROGH

TERROR ER ONDSKAB. Det er en global holdning. Og bag terroren ligger der ofte en ekstrem form for ideologi, ofte religiøs, hvis grundtanker for mange ud over ekstremisterne er svære at forenes med. Sådan gælder

det eksempelvis islamister: fanatisk troende inden for islam. Islamister bruger terror til at udbrede deres religiøse overbevisning. Terror er en voldsom og ekstrem måde at udtrykke et budskab på, også omfangsmæssigt. Den skal naturligvis bekæmpes, men vi er imidlertid i dag blevet så fikeret på at bekæmpe terror, at vi også i højere grad jager den religion, der ligger til grund for den – som ofte er islam.

Der er dog forskel på at bekæmpe terror og islamisme

– når vi påbegynder at gøre dette i forhold til sidstnævnte, sker det, at vi glemmer vores grundlæggende principper om det enkelte menneskes basale rettigheder.

ALLE BØR VÆRE FRIE til selv at vælge, hvilken religion og verdensforestilling man vil have – det er demokratisk rettigheder, der er karakteristiske for det vestlige samfund. Ytrings- og religionsfrihed er bærende elementer i en moderne, demokratisk tankegang, men forbindes vi i kampen mod is-

lamismen, og glemmer vi derfor vores demokratiske idealer – glemmer, at vi ønsker, at der skal være plads til alle religioner?

At glemme sådanne principper er paradoksalt, når de er så afgørende i vores vestlige grundværdier. Kampen mod islamismen får os tilsyneladende til at gøre dette og dermed gå imod vores principper. Vi er så opsatte på at udbrede vores egen moderate, demokratiske tankegang og samtidig underminere islamisternes idealer, at vi trodsrer netop det, vores

grundidéer indebærer: at alle jo egentlig har ret til selv at vælge, hvad man vil tro.

DER ER INTET "rigtigt svar", ingen entydig løsning eller nogen sand forestilling, men i en eller anden grad virker det til, at vi mener, vi har fundet det rigtige svar. Det betyder, at vi tilsyneladende finder os berettiget til på en måde, der er i modstrid med vores principper, at få vores idéer udbrudt til resten af verden – blandt andet med krig.

Selvom demokrati for os

synes at være det eneste rigtige, betyder det så, at vi har ret til med magt at påtvinge andre at få det og leve under dets principper? Kan vi indføre vores vestlige grundværdier i andre lande, når det sker på bekostning af vores egen efterfølgelse af dem?

Vi vil gerne være tolerante og mangfoldige samt give plads til forskellighed og forskellig tro, men kan og gør vi det?

Marie Svendsen og Mathias Mosekær Krogh er begge elever på Aarhus Statsgymnasium

Dronning for alle de gode historier

RADIO & TV

AF LEIF HJERNØE

EN GOD HISTORIE kan ikke høres for tit. Det er en påstand, som tit får denne kommentar: Men så skal den altså også være rigtig god. Og rigtig god er den historie, som afspejler livet på godt og ondt. Den kan så få betegnelser som myte, fabel, legende, saga, saga eller eventyr. Sådant hurt eller læst er en god historie altid en sand historie, for også fantasifuld løgn og poetisk digt kan have stor sandhedsværdi. Det kan lyde selvmodsige. Men ikke desto mindre gælder det for selv de mest værdifulde fortællinger, at de ikke altid er virkelige.

Omvendt gælder det også, at rigtig fortalt og fortalt så kan den såkaldte virkelighed udfolde sig på meningsfuld eventyrlig vis. Og det i en grad, at samme virkelige fremtræder med så mytologiske og legendariske træk, at den er som et eventyr at se til. Disse betragtninger er direkte afledt af de tidlige lange udsendelser, der søndag og mandag blev sendt af DR i i anledning af det forestående regentjubilæum. I weekenden kan Hendes Majestæt Dronning Margrethe II fejre et fabelagtigt og sagnhistorisk 40-års-jubilæum.

For sagnhistorisk funderet er det, når Dronningen griber fortæller om, hvordan hun som ung mor stod med sine to små sønner ved forfatter Gorm den Gamles grav i Jelling Kirke. Selvom forholdet ikke er videnskabeligt bevist, så er den billeddannende fortælling alligevel troværdigt sand.

Tusindårige knoglefund, somset og registreret af en royal arkæologikyndig i nærkontakt med to små prinsers kongehusets kommende hovedpersoner. Fjern fortid blev via nutids børnefamilie forbundet med fjern fremtid. Historisk bevidsthed som basis for kongelig opdragelse. Vores dronnings egen barndom og opdragelse blev i en mytologisk skæbneforbundethed med det danske folk præget af besættelsestiden. En kongelig pigebarndom. Anden Verdenskrig og dermed af en tid, der for Dronningens vedkommende i første omgang var historisk ubevidst.

Et af Dronningens første bevidste erindringer fra den tid har meget sigende at gøre med befrielsen den 4. maj 1945. Da var den lille prinsesse netop fyldte fem år. Atter blev nogle historiske vingenus illustreret af billeddannende ord, der handlede om slægtskab og Danmarks-historie.

Der er omstændigheder ved vores kollektive bevidsthed, der undrager sig rationel analyse ensidige forklaring. Som det blev sagt i tv-udsendelsen: "Far sagde: 'Nu er krigen slut.' Jeg forstod ikke helt, hvad det var, men det var en euforisk aften. Det vil jeg aldrig glemme. Det vil jeg aldrig glemme, så længe jeg lever." En national skæbnestund omsat i enkle ord.

I krisetider har vi brug for gode, beredtygtige og slidstærke historier. Som H. C. Andersen skriver om gode fortællinger i indledningen til sit, også nationaløkonomisk set, typiske danske eventyr "Hvad fatter gør, det er altid det rigtige": "... for det går med historier ligesom med mange mennesker, de bliver kønner og kønner med alderen, og det er så fornuftigt!"

Leif Hjernøe er forfatter og foredragsholder

Religiøs kunst i gulvhøjde

► **INDISKE KVINDER** deltog i går i en rangolikonkurrence i byen Hyderabad. Rangoli er en traditionel og ritual folkedans fra Indien, og disse dekorative kunstværker bliver lavet på gulve i stuer og gårdhaver og er ment som heligt indbydende områder for de hinduistiske guder. Konkurrencen er led i Sankranti-festivalen, der også er kendt som høstfest og fejres på landet. Festivalen markerer overgangen fra vinter til forår.

– Foto: Noah Seelam/ AFP/Scanpix.

Kronik 12. januar 2012

VIDENSKABELIG UREDELIGHED Det bør ikke skjules bag politiske diskussioner, at Helmut Nyborgs forskning ganske enkelt er fejlagtig og videnskabeligt uholdbar, mener dagens kroniker

Politisk ukorrekt professor er såmænd bare ukorrekt

KRISTELIGT DAGBLAD bragte torsdag den 5. januar på side 12 under overskriften "Politisk ukorrekt professor" et portræt af tidligere professor Helmut Nyborg. Selvom overskriften for så vidt er korrekt, indeholder den imidlertid et overflødig ord: "politisk".

Sagen er, at Helmut Nyborgs forskning simpelthen er ukorrekt, det vil sige fejlagtig og videnskabeligt uholdbar, og at det er den reelle baggrund for universitetets afstandtagen fra ham. Det er det primære i sagen. At Nyborgs optræden i offentligheden tillige er politisk betændt, er en anden sag, som det desværre er lykkedes for Helmut Nyborg og hans allierede i medieverdenen at få til at overskygge det primære i sagen, og det åbenbart i et omfang, så det primære helt forsvinder fra synsfeltet.

Min personlige afstandtagen fra Helmut Nyborgs arbejde er blandt andet baseret på, at den daværende fagstatistik på Psykologisk Institut allerede for adskillige år siden gjorde opmærksom på, at de statistiske fremgangsmåder, som Helmut Nyborg anvendte, var videnskabeligt problematiske, idet de indvandede matematiske beregninger ikke i sig selv sikrer mod vilkårlige påstande, fordi de som man regner på, og resultaternes betydning naturligvis afhænger af, hvor fornuftige de spørgsmål er, som man har stillet.

Den sag, offentligheden kender til, startede formelt, da Helmut Nyborg i 2002 nægtede at udlevere dokumentation for sine resultater til den anden forsker, der betvivlede en af de konklusioner (læs: vilkårlige påstande), som Hel-

mut Nyborg diverteerede med i medierne, nemlig den, at kvinder skulle være 27 procent mindre intelligente end mænd.

Afvísningen af at udlevere dokumentation for resultater er uhor, idet adgangen til at krydstjekke forskningsresultater er en af de mekanismer, som er med til at sikre videnskabelig objektivitet.

I videnskabelig sammenhæng er det utilladeligt at nægte andre forskere adgang til at tjekke data og forskningsresultater, som anvendes til at fremsætte videnskabelige konklusioner. Det var dette forhold, som var indgang til den sag, som endte med universitetets påtale af Helmut Nyborg, der modtog en alvorlig irrettesættelse fra Aarhus Universitets rektor 21. september 2006.

Irrettesættelsen blev senere ændret til en "advarelse", fordi de påviste fejl og mangler i Nyborgs forskning ikke kunne bevises at være begået bevidst.

I FORBINDELSE MED sagen mod Nyborg blev der nedsat et fagkyndigt udvalg til vurdering af kvaliteten af hans forskning. I dette udvalg deltog folk med indsigt i de anvendte statistiske metoder. Deres bedømmelse er værd at bide mærke i, og det undertrækker i høj grad, at komiteens krystallkugle konklusion – som jeg nedenfor har oversat dele af – har undgået journalisters opmærksomhed.

"Nyborg giver utifredsstillende få detaljer om sine konkrete valg af metoder i de yderst komplekse statistiske tek-

Der er altså ikke tale om, at universitetets afstandtagen fra Nyborgs arbejde var baseret på afsløringen af, at hans støtter havde nær tilknytning til højreradikale og racistiske organisationer, og at han selv gentagne gange har optrådt i sådanne sammenhænge. Men at det forholder sig således, er måske nok værd at lægge mærke til alligevel.

nikker til faktoranalyse. Som dokumenter i vores hovedtekst kunne der have været truffet mange andre fornuftige valg af metode, der ville have givet andre resultater, og det ville have været udtryk for passende omhu, hvis disse blev beskrevet adækvat, motiveret og diskuteret. Det udgør et specielt problem, at den centrale beregning af effekt viser sig at give langt mindre imponerende resultater ved alle andre valg af metode end det, som Nyborg træffer. Hvis dette var intentioneret, ville det være særdeles alvorligt. Komiteen har imidlertid ikke noget grundlag for at konkludere, at Nyborg valgte sin version med henblik på at maksimere effekten." (Side 4).

Dette kan opsummeres således, at der findes en række forskellige metoder til at beregne kønsforskelle i intelligens. Den metode, Nyborg vælger at benytte, er den eneste, som viser en bemærkelsesværdig forskel mellem kønne. Da Nyborg ikke omtaler de andre metoder

og heller ikke begrundet, hvorfor han vælger lige netop den, som viser en forskel, kan komiteen ikke bevise, at metoden blev valgt for at få det størst mulige resultat. Hvis valget var truffet bevidst med denne hensigt, ville der have været tale om svindel.

Der er pågik en diskussion om, hvorvidt de metoder, Nyborg og andre benyttede til udregning af intelligens og intelligensforskelle, overhovedet var anvendelige. Den diskussion ville komiteen ikke blande sig i, men skrev som følger: "Vi ønsker at fastholde to matematiske kendsgerninger, som Nyborg ikke synes at være bekendt med. For det første er der den g-faktor-metode, som benyttes af Nyborg, en iboende uidentificerbarhed, som gør det umuligt at beregne kønsforskelle i den gennemsnitlige g-faktor til forskel fra kønsforskelle i de primære faktorer. For det andet hæver Nyborg, at hans version af g-faktor metoden undgår det problem, at konklusionen vil afspejle bias i sam-

menstætningen af testbatteriet. Imidlertid har Nyborgs g-faktor-metode, som påvist i appendix D, den samme uheldige egenskab." (Side 5).

Sammenfatter skriver komiteen her, at man ikke kan beregne en generel intelligensforskelle mellem kønne med den anvendte metode, og at Nyborgs metode ikke sikrer sig mod, at de anvendte intelligens-test rummer spørgsmålstal, der favoriserer mænd. Og man kan derfor ikke afgøre, om resultaterne blot skyldes, at der er valgt test, som favoriserer mænd.

Komiteen omtaler, at der er foretaget "tendentsiøse udvalg fra hele mængden af de indsamlede data med henblik på at opnå et ønsket resultat på grundlag af de udvalgte dele af data, som imidlertid ikke er repræsentative for den almindelige befolkning". Endvidere omtaler de, at "der er valgt metoder, som giver et størst muligt resultat i retning af det ønskede". Komiteen konkluderer dog, at den ikke kan bevise, at de omtalte fejl er foretaget bevidst (side 5).

De forhold, komiteen har fundet, peger på, at der kunne være tale om forsøg på vildledning ved at benytte dele af datamaterialet og ganske bestemte betragtninger, men det kan ikke bevises, at der er gjort med forset.

Når Udvalgene Vedrørende Videnskabelig Uredelighed senere hen konkluderede, at der ikke var grundlag for at betegne Nyborgs arbejde som uredligt, var denne konklusion således kun møntet på spørgsmålet om, hvorvidt de påviste fejl og mangler var fabrikeret med bevidst forset om at vildlede, eller

de var fremkommet uforståeligt. Kvaliteten af de fremsatte påstande blev der ikke taget stilling til.

Der er altså ikke tale om, at universitetets afstandtagen fra Nyborgs arbejde var baseret på afsløringen af, at hans støtter havde nær tilknytning til højreradikale og racistiske organisationer, og at han selv gentagne gange har optrådt i sådanne sammenhænge. Men at det forholder sig således, er måske nok værd at lægge mærke til alligevel.

Der verserer i øvrig endnu en sag vedrørende Nyborgs forskning, idet det for øjeblikket undersøges, om videnskabelige resultater, han har fremsat i en ny artikel, i realiteten er afskrift af påstande fremsat på en højreradikal hjemmeside.

At Helmut Nyborg har politiske meningsfæller i dansk presse kan ikke overraske, men det må beklages, at disse har været i stand til at præge offentlighedens kendskab til sagen i den udstrækning, det har været tilfældet.

At Kristeligt Dagblad blot følger trop, og ganske ukritisk bringer de samme tendentsiøse og vildledende historier til torvs, som figurerer i andre medier, er yderst beklageligt! Man kan jo for eksempel starte med at sætte sig ind i sagen, hvis akt er tilgængelig via internetsiden <http://eugenik.dk/>.

Klaus B. Bærntsen er lektor, dansk psyk., ph.d. ved Psykologisk Institut på Aarhus Universitet

AF KLAUS B. BÆRNTSEN